

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 11 juni 2009

MEDITATIE

Een gezegend einde of biddende ontslapen

In de armen van de Heere Jezus is Stefanus ontslapen. De dood is voor hem geen dood geweest, omdat de dood door Christus, Zijn oudste Broeder, gedood was. In volle vrede is hij ontslapen.

Hij was zo hemels gesteld en gezind, dat hij van de stenen niet veel gevoeld zal hebben. En dan die eer om in zulk een weg de heerlijkheid te mogen ingaan. Hij stierf voor de eer Gods, als een getuige van Christus en voor de zaak van Gods Kerk. Hij heeft zijn leven er aan op mogen offeren door Christus Die hem kracht gaf.

De dienst der zonde baart nooit anders dan smart en veroordeling. Het loon, dat de duivel uitbetaalt, is niet anders dan onrust, angst en wroeging; en straks zal eeuwig zijn wening en knersing der tanden, daar waar de worm niet sterft en het vuur niet zal worden uitgeblust.

Gans anders is het met degenen die God vrezen. In het houden van Gods geboden is groot loon. De godzaligheid is tot alle dingen nut, hebbende de belofte des tegenwoordigen en des

**En als hij dat gezegd had,
ontsliep hij.**

Handelingen 7: 60b

toekomenden levens. Mozes verblijdde zich in de vergelding des loons. Reeds in de droefheid naar God, in het ootmoedig bukken onder de Heere, in het Hem achteraan schreeuwen en kleven ligt veel meer genot dan in alles wat de wereld biedt.

Het is wel waar dat de tegenspoeden der rechtvaardigen vele zijn en dat zij door vele verdrukkingen moeten ingaan in het Koninkrijk Gods, maar daar staat zoveel meer tegenover, dat alle schatten, rijkdommen en genoegens van de wereld oneindig te boven gaat. Reeds hier in dit leven genieten Gods kinderen de voorsmaken van de eeuwige zaligheid. In de zonde is er nooit genoeg, maar dat is er wel in God. God geeft leven om te verlevendigen, gezondheid om te genezen, kracht om te versterken, eer om te

verhogen, goed om te verrijken, gemakelijkheden om te verlustigen, vrijheid om te ruimen, vrienden om te verkwikken, gerechtigheid en heiligheid om te versieren, en heerlijkheid om te kronen. God geeft ook aan Zijn volk bijzondere genade voor bijzondere wegen. In martelaarstijden geeft God ook martelaarsgenade.

Stefanus werd versierd met de martelaarskroon. Hij ontsliep. O wat een zalig einde. Het was alles vlak tussen God en zijn ziel. Geen vrees of siddering was er meer in zijn ziel. Met volle vrede mocht hij de eeuwige vrede ingaan. En met volle rust de eeuwige rust beërven, die er overblijft voor het volk van God.

Hij had maar kort in het ambt gediend en was in die korte tijd wonderlijk bediend geworden. De Heere Jezus had hem gediend, en hij had mogen dienen uit kracht, die God hem verleend had. In zijn sterven dienden hem de engelen. Zij hebben hem gedragen in het hof der hoven; in de troonzalen des hemels, in de onmiddellijke nabijheid van een drieënig God.

Er zijn meer mensen, die zacht inslapen en dan zo sterven, maar niet allen doen het op dezelfde wijze als Stefanus. Zelfs verharde en verstokte zondaars hebben soms een zachte dood, maar dat betekent niet een zalig einde. Sommige mensen zijn al dood eer de dood komt. Ook zijn er velen, die zonder strijd sterven en met een valse en bedriegelijke hoop de eeuwigheid ingaan. Het is bij hen vrede, vrede en geen gevaar, maar wat zal het een ontwaken zijn wanneer zij hun ogen zullen openen op een gans andere plaats dan zij verwacht hebben. Zij hebben er nooit aan getwijfeld of hun werk wel in waarheid was, nooit enige vrees gehad: zou ik mezelf niet bedriegen voor die grote eeuwigheid? Och neen, zij waren de gerusten te Sion en de zekeren op de berg van Samaria. Zij waren nooit wakker geschud, gelijk weleer een Jona in het schip; zij zijn op hun vermeende gronden door blijven slapen; door blijven slapen zelfs toen zij op hun

Inhoud

- 1 Meditatie: Een gezegend einde of biddende ontslapen
- 2 Bijbelstudie: De dood en begrafenis van Sara (4)
- 4 Een hechte band (1)
- 5 Overwegingen bij ons jaarboek 2009
- 7 Uit het leven van ds. Fraanje (1)
- 8 Boekennieuws
- 9 Kerknieuws
- 10 Berichten
- 11 Kerkdiensten

87e jaargang

Nr. 37

sterfbed lagen en voor de poorten des doods. Doch zij worden wakker, wanneer het voor eeuwig te laat is en er nooit sprake meer zal zijn van herstellen. Na de dood kan een mens niet meer bekeerd worden en hersteld in de gemeenschap met God. Dan is de tijd der genade voorbij. Dan wordt dat bloed van de Zoon Gods, dat verzoent, reinigt en heiligt, ons niet meer voorgesteld en gepredikt. O dat te laat, voor eeuwig te laat, dat zal wat inhouden.

Gods volk krijgt er in de overtuiging een stippeltje van te beleven wat die werkelijkheid zijn zal, maar dezulken hebben daar nooit kennis mee gemaakt. Vreselijk zal het zijn te vallen in de handen van een levend God. Dat de schrik des Heeren nog bewegen mocht tot de zaligheid. Stefanus was een man vol des geloofs en des Heiligen Geestes, en al is het in nog zulk een geringe mate, maar wij zullen er iets van moeten leren kennen zal het wel zijn voor de grote eeuwigheid. Het is nu nog de welaan-gename tijd en de dag der zaligheid. Nu kunnen wij nog bekeerd worden. God leeft nog en wij leven ook nog. Voor de grootste en snoodste der zondaren is er nog genade en vergeving in het dierbare bloed van Christus. Al zitten wij in de hoogste top van eigengerechtigheid, Christus kan ons nog uit die boom roepen, zodat we als een arm verloren zondaar op de grond komen en door Christus gered en gezaligd worden. Saulus van

Tarsen, die mede een welgevallen had in de dood van Stefanus, is ook gesteld als een toonbeeld van Gods vrije soevereine genade.

Volk des Heeren, dat ons einde moge zijn gelijk dat van Stefanus.

Eén plant met Christus in de gelijkmaking Zijns doods, dan zullen wij het ook zijn in de gelijkmaking Zijner opstanding. Het leven van Stefanus was een zelfverloochenend leven, en wat heeft daar God Zijn gunst over betoond. Dat er geen rust zij, totdat wij in God rust mogen vinden. Wij moeten met God verzoend worden door het bloed des Lams. Maar het geldt ook voor Gods kinderen: zonder

heiligmaking zal niemand God zien. Dat wij in vrees mogen wandelen de tijd onzer inwoning hier op aarde. Kort bij God, dat betekent ver van de zonde. De zonden maken een scheiding en daarover betoont God Zijn ongenoegen. God doe ons in tedere ootmoedige kinderlijke vreze voor Zijn aangezicht leven, drukkend de voetstappen van Christus. Stefanus is biddende ontslapen om in de hemel eeuwig God te danken; zo zij ook ons einde tot Gods eer en heerlijkheid en tot vrede voor onze ziel. Amen.

wijlen ds. W.C. Lamain

BIJBELSTUDIE

4

De dood en begrafenissen van Sara

Genesis 23

Een klein stukje grond van grote betekenis

Na de onderhandelingen tussen Abraham en de zonen van Heth in de stadspoort van Hebron over de aankoop van de spelonk van Machpela, vond de begrafenissen van Sara plaats. Over die begrafenissen lezen we maar weinig.

U vindt het in de laatste twee verzen: 'En daarna begroef Abraham zijn huisvrouw Sara in de spelonk des akkers van Machpela, tegenover Mamre, hetwelk is Hebron, in het land Kanaän. Alzo werd die akker, en de spelonk die daarin was, aan Abraham gevestigd tot een erfbegravenissen van de zonen Heths'. Zo wordt er hier

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Wvd. hoofdredacteur:

ds. G.J. van Aalst

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie aan:

ds. G.J. van Aalst, Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105
e-mail: gjvanaalst@kliksafe.nl

Redacteur: ds. C. Neele

Meditaties aan:

ds. C. Neele, Hyacinthenstraat 1, 2161 XN Lisse,
tel. 0252-413800, fax 0252-420471
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten aan:

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd:

Uiterlijk **woensdag 17.00 uur** vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk aan:

Kerkelijk bureau Geref. Gemeenten, postbus 608, 3440 AP Woerden, tel. 0348-489900, fax 0348-483599, e-mail: kbgg@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:

Drukkerij Verloop, postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
tel. 078-6912899, fax 078-6919536
e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties € 0,70 per mm.

Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Advertenties dienen **uiterlijk donderdag** in het bezit van de drukker te zijn.
Rouwadvertenties **uiterlijk maandagmorgen 9 uur**.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk bureau Geref. Gemeenten, postbus 608, 3440 AP Woerden, tel. 0348-489900, fax 0348-483599, e-mail: kbgg@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:

Postbanknr. 64327 t.n.v. De Saambinder-
abbonementen te Woerden.

Abonnementenprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 11,50 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 23,- per jaar + extra portiekosten.
Canada \$ 110,-; USA \$ 110,-.

Correspondentie-adres

Noord-Amerika:

Mr. Clarence Bleeker, 1233 Leffingwell Av,
N.E., Grand Rapids, Michigan, U.S.A. 49505.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

heel sober over de begrafenis van Sara gesproken. Dat mag voor ons ook wel een les zijn! Soms zijn begravingen immers één stuk mensverheerlijking. Maar wat is een mens? Toch niet anders dan een handjevol stof en as voor God?

Misschien vraagt u zich wel af of Abraham zich geen zorgen gemaakt heeft voor de toekomst. Als hij weer zou wegtrekken daarvandaan, omdat hij een zwervend leven had met zijn kudde en vee, zouden dan anderen zijn grond weer niet in bezet nemen? Allereerst mogen we ervan uitgaan dat de aankoop van de spelonk van Machpela voor Abraham een geloofszaak geweest is. Een zaak van vertrouwen op de Heere. Het was voor Abraham een onderpand van de inbezitting van het land, dat de Heere had beloofd. En vervolgens schreef men een dergelijke aankoop, ook toen al, in een soort akte, zodat het vastgelegd werd. Bij opgravingen zijn allerlei kleitabletten uit die tijd gevonden, waarop men dergelijke koopakten heeft aangetroffen.

Zo had Abraham na jaren nu voor het eerst een stukje van het beloofde land in eigendom. Hij had nu een wettig eigendom in dat land. Niet volgens afspraak, maar volgens rechtspraak. Het was een spelonk, een akker en wat geboomte. Niet veel. Maar van grote betekenis. Toen Jacob later stierf, gaf hij uitdrukkelijk aan dat hij vanuit Egypte dáár, in die spelonk, begraven wilde worden.

Daarom wordt in dit hoofdstuk gesproken van een erfbegraving, een erfdeel. Het was een onderpand van de vervulling van Gods belofte. Zoals ook de sacramenten onderpanden zijn van de vervulling van Gods belofte. Dat alles laat wel zien de grote betekenis, die deze spelonk had voor Abraham en zijn nageslacht.

Ze zullen samen bij dat graf gestaan hebben, Abraham en Izak. Beiden moesten in Sara zoveel missen. Een vrouw, een moeder. Het zal zeker wel eens gestormd hebben in het hart van Abraham. Is dat nu de vervulling van de belofte Gods? Een graf? Een oude man en een ongetrouwde zoon? Maar het geloof mocht zich ook toen vastklemmen aan de belofte Gods en in dat graf toch een onderpand zien van de vervulling.

Namen, die verdwijnen, en de Naam, die blijft

Een graf. Wat blijft er van ons over? Een graf! Als we tenminste nog begraven worden. Hoeveel mensen worden

helemaal niet begraven. We weten ook niet wanneer Christus zal terugkomen met de wolken. Maar in ieder geval, in het licht van dood en graf is alles van beneden zo betrekkelijk. Wellicht zal er op uw grafsteen met duidelijke letters uw naam staan. Maar die naam verdwijnt ook. Kijk eens naar oude grafstenen. Vaak zijn ze onleesbaar geworden. Onze naam verdwijnt. Er is maar één Naam, die blijft. Dat is de dierbare Naam van Jezus. Die ene Naam gegeven tot zaligheid.

Ook Abraham heeft van verre de dag van Jezus gezien. De spelonk van Machpela had als onderpand van Gods belofte ook alles met die Naam te maken. Wat zijn we straatarm buiten die Naam. Wat zijn we gelukkig als onze naam is ondergegaan in Zijn Naam. Dan is sterven niet erg, maar een doorgang naar het volmaakte leven. Dan is een graf geen verschrikking, maar een geheiligde rustplaats. Dan alleen is er toekomst, een eeuwig leven. Zo mogen we kijken naar dat graf van Sara.

Wat zijn we gelukkig als onze naam is ondergegaan in Zijn Naam. Dan is sterven niet erg, maar een doorgang naar het volmaakte leven. Dan is een graf geen verschrikking, maar een geheiligde rustplaats.

Het graf van Sara en het graf van Christus

In het paradijs waren er geen graven en was er geen dood. Er was enkel volkomen leven, leven zoals God als Schepper het bedoeld had. Juist in het licht van dood en graf blijkt wat het betekent, dat we door de zonde buiten het Paradijs leven. De bezoldiging van de zonde is de dood. De zonde betaalt zo duur uit. Daarom dit graf in de spelonk van Machpela. Maar dan dat andere graf. Het graf in de hof van Jozef van Arimathea. Het was een nieuw graf, waarin nooit iemand gelegd was. Het was ook een grafspelonk. Met een steen ervoor gewenteld. In dat graf werd Christus gelegd. Hij scheen ook overwonnen

te zijn door de macht van de dood. Maar op Paasmorgen blijkt dat hij de dood heeft overwonnen. Omdat Hij op Goede Vrijdag alles had volbracht, moest de dood Hem loslaten, had de dood geen macht meer over Hem.

Als we dan vanuit Zijn graf teruggaan naar dit graf van Sara, dan mag het ook boven dit graf klinken: 'Ik geloof de wederopstanding der doden en het eeuwige leven'. De kerk van het oude verbond is door dezelfde Jezus zalig geworden als die van de nieuwe dag, want het Lam is al geslacht van voor de grondlegging der wereld.

Sara is thuisgekomen, verlost van haarzelf. Wat zal dat zijn! Christus, de Overwinnaar van de dood, heeft het gezegd: 'Ik leef', maar onlosmakelijk daaraan verbonden, heeft Hij ook tot Zijn kerk gezegd: 'En gij zult leven'. Daarom is het zo'n genadewonder als onze naam is ondergegaan in Zijn Naam.

Vreemdelingen komen thuis

De aartsvaders waren vreemdelingen in het land der belofte. We lezen van Abraham: 'Door het geloof is hij een inwoner geweest in het land der belofte, als in een vreemd land, en heeft in tabernakelen gewoond met Izak en Jakob, die mede-erfgenamen waren derzelfde belofte. Want hij verwachtte de stad die fundamenten heeft, welker Kunstenaar en Bouwmeester God is.' (Hebr. 11:9,10).

Hij heeft de vervulling van de belofte niet verkregen, maar hij heeft het wel van verre gezien, geloofd en omhelsd en daarom was hij een gast en een vreemdeling op aarde (Hebr. 11:13). Als zulke vreemdelingen sterven, zijn het geen vreemdelingen meer, maar erfgenamen, die thuishouden. Immers deze spelonk was tot een erfbegraving.

Het volk, dat God vreest, blijft hier een volk van vreemdelingen. Tot de laatste snik. Maar als zij sterven, zal blijken dat zij erfgenamen zijn. Wat een erfenis wacht hen. Dan is de vreemdelingschap vergeten en zijn ze in het vaderland.

Is dat ook uw toekomst? Alleen als we in Christus zijn! 'Alzo zullen wij altijd met de Heere wezen. Zo dan, vertroost elkander met deze woorden'. (1 Thess. 4:17,18).

(wordt vervolgd)

Zeist,

ds. J.J. van Ekeveld

Een hechte band

Al langere tijd zit er een bestand in mijn computer dat wachtte op uitwerking tot een artikel. Aan het bestand voegde ik telkens opmerkingen toe die ik hoorde of las, wachtend op een moment dat de tijd rijp was om te gaan schrijven. Het gaat namelijk over een onderwerp dat gevoelige kanten heeft, namelijk: trouw zijn aan de kerk. Ik wil proberen er enkele gedachten over op te schrijven.

Gevangenis

Laten we bij het begin beginnen. Stel: In Noord-Korea grijpt de Heere een man in het hart. Hij krijgt honger naar Gods Woord. Hij weet dat er plaatsen zijn waar gepreekt wordt over Gods Woord. Maar waar? In het dorp waar hij woont, is onlangs een ondergrondse kerkdienst wreed verstoord. De voorganger ging regelrecht naar het strafdorp. Of er een kerk is in het naburige dorp, weet de man niet. De kerken die er zijn houden hun vergaderplaats angstvallig geheim. Als de man via via hoort dat er nog een ondergrondse kerk samenkomt in zijn woonplaats, moet hij even slikken. Als hij erheen gaat, loopt hij ook het risico opgepakt te worden. Dat kost hem minstens zijn baan en mogelijk wacht ook hem een aantal jaren gevangenis.

Nu Nederland. Wat is het een ongeënd voorrecht dat we in een land leven waar vrijheid is. Wat een voorrecht dat de Heere, bijna 500 jaar geleden, de zuivere leer van Gods Woord in Nederland deed prediken. De reformatorische leer van zonde en genade, Adam en Christus mag sinds die tijd worden verkondigd. Eerst onder de druk van vervolgingen, later in alle vrijheid.

Voorrecht

Wat een voorrecht als u, als jij, geboren werd in een gezin waar Gods Woord een plaats had. En geboren in een plaats waar u op niet al te grote afstand een bevindelijke prediking kunt horen. Stel dat u in Peking geboren was. Of in Madrid. Of in Sittard. Dan was u zonder godsdienst opgegroeid, of brachten uw ouders u trouw naar de mis.

We mogen het gerust het beleid van Gods voorzienigheid noemen dat de Heere in Middelburg al zo lange tijd het Woord laat verkondigen. Wat een voorrecht dat uw voorgelicht een plaats kreeg onder een getrouwe prediking, zoals die zovele jaren in de Segeerstraat mocht klinken. Misschien bent u door omstandigheden onder deze prediking gekomen. Ook dat is Gods voorzienigheid. Of noem het Gods goedertierenheid.

Als we de vraag naar kerkelijke trouw beginnen door op Gods voorzienigheid te letten, wordt de zaak eenvoudig. Dan geldt het Woord van de Heere, gesproken door Paulus: 'Maar blijft gij in hetgeen gij geleerd hebt' (2 Timotheus 3:14). Bij onze openbare belijdenis hebben we dat ook beloofd. Met ons ja-woord beleden we dat de leer van de kerk de ware, zaligmakende leer was. We zeiden niet dat de Gereformeerde Gemeenten de enige ware kerk is, maar wel dat het *een* ware kerk is, een klein stukje van Gods Kerk op aarde. We beloofden ook voor ons hele leven standvastig te blijven in die belijdenis van de ware zaligmakende leer. Daarmee beloofden we ook van harte verbonden te blijven aan het kerkverband waar we belijdenis deden en daar op een positieve wijze in te staan. En bovenal wordt het dan onze voornaamste vraag of de Heere ons in de kerk waar Hij ons in plaatste, wil bekeren.

Overtuiging

Een weduwe uit onze gemeente zei het eens zo: Het kwam als kind niet eens in onze gedachte op om van de kerk af te gaan. Of, zoals een andere vrouw het verwoorde: Je blijft toch bij de kerk waar de Heere je een plaats gaf? Deze overtuiging werd blijkbaar door de ouders van deze gemeenteleden overgedragen op hun kinderen. Dat is een goede zaak, want door het goede voorbeeld van de ouders krijgen de kinderen heel wat mee. Dat geldt ook voor het tegenovergestelde. Als ouders de gewoonte hebben om regelmatig elders naar de kerk te gaan, krijgen de kinderen zonder woorden de gedachte mee dat je

blijkbaar zelf kiest waar je naar de kerk gaat. Erger wordt het als de ouders die kerkgang motiveren door kritiek op de eigen gemeente of de prediking. Zo'n kritische houding slijt onherroepelijk bij de kinderen in. Je kunt medelijden hebben met kinderen die de kritische geest van ouders indrinken. Het is een geestelijke erfenis.

Prediking

In de kerkelijke gemeente staat de prediking van het Woord centraal. Wat is het een voorrecht dat de Heere Zijn knechten uitzendt om de boodschap van zonde en genade te verkondigen. Is het ons wel eens een wonder geworden dat we in de kerk mogen komen om die boodschap te horen? Wat geeft juist de prediking dan een band met de gemeente. Nog veel sterker wordt deze band als de Heere de prediking toepast in het hart. Dan wordt er een zeer sterke band gelegd. Hoe komt dat? Gods

Wat gebeurt er als de Heere Zijn Woord toepast in het hart? Dan wordt er ook een hechte band gelegd met de prediking van het Woord. Want daarin ligt onderwijs dat ik zo nodig heb.

Woord en de prediking ervan ging het winnen van ons. Dan leerden we het zelf van de Heere verliezen, Die daarvoor de prediking gebruikte. Voor die tijd wist ik misschien precies hoe een dominee preken moest. Dit was goed, dat mocht wel wat meer benadrukt worden, dat wat minder. De hervormde predikant ds. L. Vroegindewij schreef eens: Dan heerst de mens over de preek. Als God genade schenkt, komt er ook op dit punt een bekering. De preek gaat dan over de mens heersen.

Tijdgeest

Het lijkt vanzelfsprekend dat we blijven bij de kerk waar de Heere ons plaatste. Toch leven we in een tijd waarin kerkelijke trouw niet vanzelfsprekend lijkt te zijn. Een onderzoek in de Verenigde Staten wees uit dat eenderde van de protestanten niet weet of hij lid blijft van zijn kerk of van kerk verandert. Bij verhuizing blijft slechts een kwart trouw aan het

kerkverband. De overige Amerikanen veranderen dan direct maar van kerk. Soms lijkt het wel of mensen net zo gemakkelijk van kerk veranderen als van supermarkt. Het zit helemaal in onze tijd ingebakken om te gaan en staan waar je wilt. Bleef je vroeger trouw aan je baas, de moderne samenleving wil doen geloven dat je na vijf jaar hard toe bent aan een 'nieuwe uitdaging'. Deze geest lijkt ook de kerken te hebben geïnfecteerd. Je blijft bij de kerk zolang je je er thuis voelt en anders... er zijn kerken genoeg.

Zomaar enkele berichten die ik opving, geef ik nu door. Een jong stel, beiden in de Gereformeerde Gemeenten gedoopt en opgegroeid, ging op zoek naar een kerk die bij hen paste. We zijn ons aan het oriënteren, zeiden ze, op de vraag wanneer ze belijdenis des geloofs dachten af te leggen. Oriënteren? Ja, we zoeken naar een kerk waar we ons thuis voelen.

Of dat andere jonge stel. De jongen was oud gereformeerd, het meisje was in onze gemeenten opgegroeid. Rond hun huwelijk hadden ze in elk geval één keuze gemaakt. Er moest een televisie in huis komen. 'Bij ons kan dat niet en dus zoeken we een kerk die bij ons past'.

Of die vrouw die op haar vijftigste trouwde. Ze maakte de overstap van onze gemeenten waar ze belijdenis had afgelegd en vele jaren lid was geweest naar een hervormde gemeente waar de bevindelijke prediking niet werd gevonden. 'We voelen ons er thuis', schreef ze, 'hoewel dingen soms anders gaan dan ik gewend was. Ik ervaar geen breuk met mijn verleden'. Dat was het einde van alle tegenspraak: het eigen gevoel en de eigen ervaring. Of de Heere Zijn goedkeuring gaf over deze grote overstap?

Eigen wens

De rode draad door deze voorbeelden is dat de eigen wens centraal staat. Als de kerk niet meer voldoet aan mijn behoeften, dan heeft de kerk een probleem. Waarschijnlijk is dat een reden waarom veel mensen zo gemakkelijk van kerk veranderen. Niet het Woord van de Heere staat centraal, maar de eigen behoeften. Ds. H. Veldkamp, vele jaren gereformeerd predikant in Middelburg, schrijft ergens: 'Veel leden vragen zich af: Wat heb ik aan de kerk? De ware leden vragen zich af: Wat heeft de kerk aan mij?'

In een evangelisch getint tijdschrift stond een tijdje geleden een artikel

met de kop: 'Blijven, shoppen of weggaan?' Er stonden twee verhalen in van gezinnen die ontevreden waren binnen hun kerkelijke gemeente. Er stond niet bij over welk kerkverband het ging. Het opvallende was dat Gods Woord in het artikel nauwelijks een plaats had. De persoonlijke behoefte van de geïnterviewden stond centraal. 'Ik had behoefte aan meer blijdschap in de dienst, vooral in de prediking, en aan het zingen van andere, verantwoorde liederen naast de psalmen'.

Nergens bleek dat de persoon zichzelf onderzocht of haar behoeften zuiver waren. Ze ergerde zich er juist aan dat ze in de preek gewaarschuwd werd tegen zelfbedrog. 'Als er zo weinig blijdschap uit de zondagse diensten te halen is, dan zou ik het niet lang meer volhouden'.

Zulke uitspraken kunnen alleen maar aangrijpen en met medelijden vervullen. Wat een blindheid. De mens gaat bepalen wat het rendement van de kerkdienst moet zijn. Er moet een bepaalde, door mij vastgestelde mate van blijdschap zijn. En anders is het over en uit. Dan blijft een overstap naar een andere kerk over waar voldaan wordt aan mijn godsdienstige behoeften. Zoals een andere geïnterviewde in het artikel zei: 'Uiteindelijk zijn we naar een ander kerkgenootschap overgestapt, waar we wél konden groeien in het geloof'.

Blijkbaar zag de persoon zich vol overtuiging als een ware gelovige. In zijn vroegere kerk werd dat niet zomaar overgenomen. Er werd gewaarschuwd tegen zelfbedrog; we kunnen het leven niet overdoen. Op den duur hield de persoon dat niet langer vol en dus ging hij naar een kerk waar hij volop als een gelovige werd behandeld. Daar ging het uiteindelijk om.

Het leek er soms op dat mensen zelf een beeld van God, Zijn dienst en het geloof hebben gemaakt en daar passend geestelijk voedsel bij zoeken.

Onderwijs

Wat gebeurt er als de Heere Zijn Woord toepast in het hart? Dan wordt er ook een hechte band gelegd met de prediking van het Woord. Want daarin ligt onderwijs dat ik zo nodig heb. Dan wordt er ook een hechte band gelegd met het plekje in Gods huis waar het bij ogenblikken zo wonderlijk is. Aan de ene kant is er het gevoel van een diep ongeluk en toch is het ook waar dat de dienst des Heeren dan een wonderlijke aantrekkingskracht heeft. Het Woord wordt zo dierbaar!

De Heere geve dat we in die weg verbonden raken en blijven rondom het geopende Woord.

(wordt vervolgd)

Middelburg,

ds. J.M.D. de Heer

Overwegingen bij ons jaarboek 2009

'Elk nieuw kerkelijk jaarboek laat zien hoeveel goeds de Heere ons in het kerkelijk leven jaar op jaar geeft'. Dat schreef ds. A. Vergunst midden jaren zeventig bij de verschijning van een nieuwe editie. Ook uit het onlangs verschenen Kerkelijk Jaarboek 2009 blijkt dat de Heere nog steeds trouw houdt.

Trouw aan de Christus, van Wie Jesaja zegt: 'Mij aangaande, dit is Mijn verbond met hen, zegt de HEERE: Mijn Geest Die op U is en Mijn woorden die Ik in Uw mond gelegd heb, die zullen van Uw mond niet wijken, noch van de mond Uws zaads, noch

van de mond van het zaad Uws zaads, zegt de HEERE, van nu aan tot in eeuwigheid toe (Jesaja 59:21)'.

Tot nut

Wie het nieuwe jaarboek vergelijkt met het dat van zestig jaar geleden, valt in ieder geval één ding op. De recente uitgave is met 566 bladzijden echt een boek, dat van 1949 was een boekje. Het telde slechts 114 bladzijden....

Voor ambtsdragers, kerkelijk werkers maar zeker ook voor gemeenteleden is er in het nieuwe jaarboek een schat aan gegevens te vinden. Het biedt niet alleen allerlei gegevens over ker-

kelijke gemeenten maar ook over deputaatschappen, kerkelijke organisaties, onderwijs- en zorginstellingen. Ons kerkelijk bureau, dat al deze data verzamelt en persklaar maakt, moet er ieder jaar weer een geweldige klus aan hebben. Dat is een compliment waard.

Als de ruimte het toeliet zou ik het hele jaarboek met u willen doorbladeren. Gewoon om uw interesse in het kerkelijk leven te wekken of te versterken. Te beginnen met het leeswaardige Ten geleide op pagina 11 van ouderling G.H. Verweij, voorzitter van de sectie kerkelijke administratie. En te eindigen met nuttige financiële informatie op bladzijde 563-566. Maar u begrijpt dat dit niet mogelijk is. Wel wil ik graag de aanschaf van deze uitgave aanbevelen. Om de betrokkenheid van jong en oud bij het geheel der gemeenten te stimuleren. Het gaat ten diepste toch - bij al het menselijks - om Gods goede inzettingen, die Hij nog laat. In een begeleidende brief van de heer P. Verweij van het kerkelijk bureau schrijft hij bescheiden: 'We hopen, dat dit jaarboek zijn weg weer mag vinden in de gemeenten en dat het tot nut mag zijn'. Nu, dat wil ik van harte onderstrepen met deze bespreking.

Achter kille cijfers....

Bij de publicatie van een jaarboek gaat de aandacht vaak het eerst uit naar de cijfers over het verloop van het ledental. Ook vorig jaar vertoonde ons kerkverband een zekere groei. Om precies te zijn 351 zielen. Dat was nog iets meer dan in 2007. Die groei was er vorig jaar met name in de classes Ridderkerk en Barneveld. Maar niet minder dan zes classes liepen echter iets achteruit.

Gezien de algehele ontkerstening van ons land en vergeleken met de forse achteruitgang van de grote kerken, die hun ledental jaarlijks met tienduizenden zien teruglopen, is ook die kleine toename iets om dankbaar voor te zijn. Maar op zich is die groei niet veel voor een kerkverband van meer dan honderdduizend leden. We zijn tien keer zo groot als onze zustergemeenten in Noord-Amerika, maar onze groei was maar twee keer zo groot als de groei daar.

Het aantal gedoopte kinderen nam (na een daling in 2007) vorig jaar behoorlijk toe. Van 2119 naar 2283. Dat is een verblijdend gegeven. In de lijn der geslachten, in de weg van de bediening van het genadeverbond wil

God immers Zijn gemeente bouwen. Dat, gecombineerd met een daling van de sterfte, leverde vorig jaar een aanzienlijk geboorteoverschot op van 1728 zielen. Er zijn kerkgemeenschappen die zozeer vergrijsd zijn en waar moderne opvattingen over gezinsvorming zozeer ingang gevonden hebben, dat het aantal sterfgevallen groter is dan het aantal geboorten. Dat is gelukkig bij ons (nog?) niet het geval.

Het grote verschil tussen de natuurlijke aanwas en de feitelijke groei wordt veroorzaakt door het kerkelijk grensverkeer. Ook vorig jaar verlieten aanzienlijk meer mensen onze gemeenten dan dat zich er bij voegden. Het negatieve saldo was in 2008 nog weer groter dan in voorgaande jaren. Daarbij is het patroon vrij constant. Vanuit de Oud Gereformeerde Gemeenten (+ 206) en de Gereformeerde Gemeenten in Nederland (+163) komen er meer mensen over dan er vertrekken. Naar de PKN (-622), de Hersteld Hervormde Kerk (-395) en de Christelijke Gereformeerde Kerken (-178) gaan er meer dan er terugkomen.

Het is een wonder dat de Heere onze gemeenten tot op deze dag heeft willen gedenken. Zeker ook als we letten op de persoonlijke en kerkelijk zonden.

Zwaarste verlies

Het verlies dat ons wel het zwaarste moet wegen, is dat van hen die geheel met kerk en godsdienst gebroken hebben. Dat waren er vorig jaar 360. Dat zijn er vier minder dan een jaar eerder. Ook al geeft een overgang naar een ander kerkverband vaak reden tot verdriet, het meest pijn doet het wanneer mensen de kerk vaarwel zeggen. Wie de omvang van deze uittocht over tien jaar beziet, schrikt helemaal. In de achterliggende tien jaar verlieten 3126 mensen onze gemeenten zonder zich aan te sluiten bij een ander kerkverband. Allemaal zielen op reis naar de eeuwigheid. Dat bij andere kerken verhoudingsgewijs meer jongeren en ouderen met de kerk breken is wel een feit, maar doet aan dit trieste cijfer niets toe of

af. Deze verloren zonen en dochters mogen we in het bijzonder wel opdragen aan de Troon der genade. God zoekt immers het weggedrevene (Pred. 3:15).

Bij allen die ons verlieten moeten we ons terdege afvragen wat hen dreef. Natuurlijk, er kunnen begrijpelijke motieven zijn (bijv. huwelijk) waarom iemand overgaat naar een ander kerkverband. Onze gemeenten zijn verre van volmaakt. Maar was het in tal van gevallen niet zo dat men het in de Gereformeerde Gemeenten te zwaar en te streng vond? Dat men een prediking zocht die niet separerend is, maar waarin een mens wordt opgebouwd in zijn verondersteld geloof? Dat men de voorkeur gaf aan een eigentijdse levensstijl die meer ruimte laat voor de begeerten van ons verdorven hart? Aan die verlangens kunnen en mogen we niet toegeven.

Deur dicht en open

Het aantal gemeenten nam in het achterliggende jaar met één af. In Haarlem gingen de deuren definitief dicht. Met verdriet moest worden geconstateerd dat de gemeente daar niet langer levensvatbaar was. Elk jaar als ik er een keer kwam was het aantal minder. De trouwe preekbeurtenregelaar ouderling Van Dam zullen we missen.... Daar staat tegenover dat sinds 30 maart 2008 diensten worden belegd in Sliedrecht. Het voornemen is daar te te zijner tijd een gemeente te stichten.

Van de 157 gemeenten hebben er 57 een eigen predikant, het hoogste aantal ooit. Toch blijft het verdrietig dat zoveel plaatsen geen eigen herder en leraar hebben. In totaal 49 gemeenten hebben zelfs nooit een predikant gehad. Daaronder zijn er die al meer dan een eeuw geleden geïnstitueerd zijn, zoals Haamstede (1903), Hoedekenskerke (1879) en St. Annaland (1854). Gemakkelijk kan worden gedacht dat die gemeente te klein zijn om een predikant te onderhouden. Maar er zijn ook voorbeelden dat kleine gemeenten een predikant kregen en groeiden mede omdat de Heere de arbeid van Zijn dienaren wilde zegenen.

Blijdschap en zorg

Ook al is het verblijdend dat het curatorium eind mei vier mannen mocht toelaten tot de lessen aan de Theologische School, de predikanten nood blijft groot. Dat blijkt ook als men kijkt naar de gemiddelde leeftijd. Van de 57 dienstdoende predikanten zijn

er twintig de leeftijd van 60 jaar gepasseerd; tien jaar geleden waren dat er veertien van de 53. Gelukkig kunnen de meesten van de veertien emeritus-predikanten nog iedere zondag in de vacante gemeenten rondgaan om het Woord te bedienen. Bij de ambtsbroeders Bac, Van Dijk en Mol gaat dat helaas niet meer. Het zij daarom ons aller bede of de Heere onze gemeenten wil blijven gedenken en krachtig arbeiders in Zijn oogst wil uitstoten. Het gebed daartoe moge worden versterkt, niet alleen in de maand mei.

In het Jaaroverzicht van de hand van ouderling J. T. van den Berg, lid van het deputaatschap vertegenwoordiging en voorlichting, wordt niet alleen een overzicht gegeven van de kerkelijk gebeurtenissen maar ook een schets van de politiek-maatschappelijke ontwikkelingen. Wie dit overzicht leest, moet geraakt worden door de snelle, ingrijpende ontwikkelingen die de schrijver terecht duidt

als tekenen van de eindtijd en de snel naderende wederkomst. Het wereldnieuws van 2008 was de financiële crisis. Hoewel die beslist veel impact heeft op de samenleving en leidt tot geldzorgen bij ondernemers en burgers, is de ontkerstening nog ingrijpend. "De tijdgeest wordt gestempeld door het seculiere denken waarbij voor erkenning van de Bijbelse waarheden in de publieke sfeer geen plaats is," schrijft onze broeder Van den Berg uit Nunspeet terecht.

Onze enige hoop

Tegen deze achtergrond is het een wonder dat de Heere onze gemeenten tot op deze dag heeft willen gedenken. Zeker ook als we letten op de persoonlijke en kerkelijk zonden. Het moet daarom eenzijdig en uitsluitend komen van Gods trouw in Christus Jezus zoals we boven aanhaalden uit Jesaja 59. Gods trouw onder de verdiende oordelen. Gods trouw door de werking van Zijn Geest: 'Dan zullen zij de naam des

HEEREN vrezan van de nedergang en Zijn heerlijkheid van de opgang der zon; als de vijand zal komen gelijk een stroom, zal de Geest des HEEREN de banier tegen hem oprichten (Jesaja 59:19)'. Onze hoop voor de toekomst is alleen daarop gericht.

Klaaswaal, ds. G.J. van Aalst

N.a.v het verschijnen van het Kerkelijk Jaarboek 2009, onder redactie van het deputaatschap Algemene kerkelijke zaken, sectie kerkelijke administratie van de Gereformeerde Gemeenten. Samengesteld door het kerkelijk bureau, Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden, tel. 0348-489900, e-mail kbgg@cbgg.nl. ISBN 978-90-72112-23-1. Kostprijs €10,-. Verkrijgbaar bij de onder ons bekende boekhandelaren en bij het kerkelijk bureau.

1 Uit het leven van ds. J. Fraanje

Op 3 september 1949, binnenkort zestig jaar geleden, overleed ds. J. Fraanje, op de leeftijd van 70 jaar. Vanaf 1908 heeft hij onze gemeenten als voorganger gediend: eerst enkele jaren als oefenaar, daarna bijna 36 jaar als predikant. Hoewel hij in bepaald opzicht enigszins in de schaduw van ds. G.H. Kersten stond, wordt er tot op de dag van vandaag met grote achting over hem gesproken.

In enkele artikelen blikken we op zijn leven terug. Waar mogelijk wordt hij daarbij zelf aan het woord gelaten. Voor een uitvoeriger beschrijving verwijzen we graag naar het boek van A. Ros: "Ter gedachtenis" (1979), en naar het boek van A. Bel en W.B. Kranendonk: "Leven en werk van ds. J. Fraanje" (2000).

Op 20 oktober 1878 wordt Jozias Fraanje geboren te Biezellinge. Zijn ouders, Cornelis Fraanje en Francina Openneer, zijn eenvoudige mensen

en behoren tot de Ledeboeriaanse gemeente van ds. D. Bakker te 's-Gravenpolder. Daar wordt Jozias ook gedoopt. Omdat zijn ouders bezwaren hebben tegen het vaccineren van hun kinderen, blijven de schooldeuren voor hem gesloten.

Over de jeugdijaren van Fraanje zijn niet zoveel bijzonderheden bekend. Op 10 november 1937, bij de herdenking van zijn 25-jarige ambtsjubileum, blik hij er zelf met schaamte op terug. Hij mag echter ook nog iets anders meedelen.

'In zonde en ongerechtigheid geboren, heb ik zeventien jaar in die staat geleefd, gelijk een vis in het water en een vogel in de lucht en het vee in het veld. Maar op mijn zeventiende jaar, toen ik arbeider was bij Jan Rottier te Biezellinge, is op het land iets bijzonders gebeurd. Daar heeft de Heere bemoeienissen met mij gemaakt en heb ik werkzaamheden gehad van mijn zeventiende tot mijn eenentwintigste jaar. Of het algemene of bijzondere genade was, werd toen

nog niet uitgemaakt'.

In diezelfde dienst vertelt hij wat er op zijn eenentwintigste jaar is gebeurd. 'Op mijn eenentwintigste jaar is iets anders gebeurd. Wat is dat? Mijn eigen vlees en bloed, de wereld en de duivel spanden samen. O, ik zal het nooit vergeten, het was op Kerstdag, toen ik twee ouderlingen van Krabbendijke, die mijn zieke oom kwamen bezoeken, naar de trein bracht. Toen kwam de zonde mij zo klein voor, alsof ze niets was en de genade was zo groot, dat ik meende die zonde wel te kunnen doen. O, hier sta ik en verklaar het tot mijn spijt en met schaamte moet ik het zeggen, toen kreeg ik de zonde lief. En wat is gebeurd? Toen ik de zonde was toegevallen, was die zonde zo groot in mijn ogen en de genade zo klein, dat ik geen andere uitweg zag, dan dat ik of

mijzelf om het leven brengen moest, of altijd in de zonde leven. Want het was voor mij openbaar geworden dat ik slechts algemene genade had; dat het maar uit kracht van de opvoeding en vermaningen was. Tot drie maal toe kwam ik in de wanhoop, maar iedere keer kwam er een man, waardoor ik verhinderd was mijn schrikkelijk voornemen uit te voeren. Toen bleef er niets over dan in de wereld te gaan leven, wat ik volgehouden heb tot mijn zesentwintigste jaar. Zolang heb ik geleefd, strijdend tegen God en Zijn geboden'.

In het jaar 1904 vinden ingrijpende zaken plaats. 'Toen de eerste zondag in januari 1904 was aangebroken, was het of de gehele hel in mij was. Ik heb de zonde ingedronken als water, maar de tweede en derde zondag is er iets in mij omgegaan, wat in de eeuwigheid zal verklaard worden. Toen brak de vierde zondag aan. Ds. Kersten en zijn aanstaande schoonvader en de oude Cornelis Fossen gingen naar mijn zieke oom kijken. Mijn vader zei toen: 'Morgen preekt die jonge man in Goes.' Toen was er iets in mijn hart, dat ik in geen woorden kan uitdrukken. De sabbat brak aan. Gij, ds. Kersten, woonde toen in Meliskerke. Ik kende u niet en gij kende mij niet. Als een wanhopige liep ik op de aarde en onder deze omstandigheden ging ik ter kerk. Gij naamt uw voorafsprak uit Psalm 25:4, uit de oude rijm:

*God is waarachtig en goedig,
Hij is 't en blijft zulks altijd.*

Gij preekte uit Zondag 4: 'Doet dan God den mens niet onrecht, dat Hij in Zijn wet van hem eist wat hij niet doen kan?' Toen ging er een pijl door mijn hart. Ik ben naar huis gegaan en in de schuur gevlucht en heb daar vijf dagen en nachten gelegen. Gelijk het met Paulus was, die niet zag en niet at en niet dronk, zo verkeerde ik vijf dagen en nachten onder de vloek en donder van Sinai. Ik werd in de Goddelijke vierschaar als de grootste schuldenaar en als een monster van goddeloosheid gesteld; ik had mijzelf van de zaligheid en God van Zijn eerbetroofd. Daar heb ik geworsteld, gebeden, geschreeuwd, geroepen. Ik lag verloren en moest verloren gaan. Daar openbaarde Zich God in Zijn heilige deugden. Daar lag ik, o, daar lag ik; maar God won mij uit en won mij in. Ik kreeg Hem liever dan mijn eigen leven en ik beminde Zijn deug-

den boven mijn zaligheid. Het werd een afgesneden zaak, God sneed mij af. Met verschrikking werd ik bepaald bij het Woord, dat van Abraham geschreven staat: 'En hij zag, en zie, er ging een rook van het land op gelijk de rook eens ovens'. Dat was rechtvaardig mijn lot. Daar werd ik afgesneden in het gericht Gods.'

Fraanje schreef dat hij wel met zijn bloed had willen ondertekenen dat hij de eeuwige dood verdiend had. Maar het behaagde God de geslagen breuk te herstellen en in Zijn deugden Zichzelf te verheerlijken.

'Na mijn worsteling beproefde ik weer op te staan, maar ik zakte weg en het behaagde God in mijn ziel af te dalen met deze woorden: 'Leef in uwen bloede, leef'. Daar riep mijn afgematte ziel uit: 'O, wat is het, dat ik genade in Uw ogen gevonden heb; dat Gij mij kende, daar ik een vreemde ben?' Daar heeft het God behaagd om Jezus te openbaren als het einde der wet tot rechtvaardigheid; daar zag ik de Heere Christus onder de wet en

boven de wet. Ik zag Christus het opnemen voor God, voor Zijn wet en voor Zijn deugden, maar ook voor mij. (..)

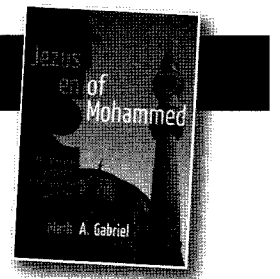
O, dat Christus de wet verhoogd en verheerlijkt heeft, was mij een wonder, maar dat Hij ze ontwapende van haar vloek, was mij nog groter; daar kwam de liefde voor in Christus. Hij wies mij in Zijn bloed. Bij monde van de Eerste Persoon werd mijn schuld uitgedelgd. De Vader vergaf ze mij genadig en gaf mij een recht tot het eeuwige leven. Nooit zal ik het vergeten, dat lieve woord: 'Want Hij zal den mens zijn gerechtigheid wedergeven'. Ik kreeg een recht van bestaan in de Borg en in het Vaderhart en zalige gemeenschap Gods. En, mijne hoorde, daar kwam die lieve derde Persoon, Die mij overtuigde en wederbaarde; daar kwam die lieve Geest getuigen met mijn geest dat ik een kind was'.

(wordt vervolgd)

Krabbendijke,

J.P. Sinke

BOEKENNIEUWS

**"Jezus en/of Mohammed",
door Mark A. Gabriel;
uitg. Medema, Vaassen;
ISBN 978-90-6353-5377,
341 blz.; € 19,50.**

Mark A. Gabriel (1957) groeide op in de voor ons onbekende wereld van de islam. Geboren in Egypte als moslim, studeerde en doceerde hij islamitische geschiedenis en cultuur aan de beroemde Al-Azhar universiteit van Cairo. Hij werd bekeerd tot het christendom en woont momenteel in de Verenigde Staten.

Zijn boek "Jezus en/of Mohammed" bestaat uit vier delen. In het eerste deel beschrijft hij de grote omkeer in zijn leven. Dit is misschien voor ons wel het meest boeiende deel van zijn boek. In het tweede deel maakt hij een vergelijking tussen het leven van de Heere Jezus en Mohamed. In deel drie worden hieruit toepassingen gemaakt naar de praktijk van het alledaagse leven. Tenslotte geeft hij in deel vier een samenvatting en beschrijft hij nogmaals de kern van de

grote omkeer in zijn leven.

Vooraf het eerste deel biedt voor degene die geïnteresseerd is in de leefwereld van moslims veel informatie. Indrukwekkend is de beschrijving van zijn toenemende twijfel over de vraag hoe het mogelijk is dat een godsdienst waar de vrede wordt geproclameerd, zoveel geweld kan veroorzaken. Zijn twijfel, die bekend wordt aan de universiteit, zijn gevangenschap en folteringen en de spanningen binnen het gezin van zijn ouders, geven een duidelijk inzicht in de wereld van de islam. Als hij uiteindelijk van een apothekersassistente illegaal een Bijbel krijgt, gaat er een andere wereld voor hem open. Wonderlijk is het hoe hij bij het lezen van Psalm 91 de kracht van Gods Woord ervaart. 'Ik las gewoon voor mezelf wat er in de Bijbel stond. Ik had niemand nodig die tegen me zei: Dit is wat Mohammed zei of deed'.

Zijn doel is om met dit boek een gids te zijn voor zowel moslims als christenen. 'We moeten ons niet richten op de daden van hen die zich christen of moslim noemen, maar we moeten recht-

sreeks kijken naar het onderricht en de daden van Jezus en Mohammed, zoals ze opgetekend zijn in de betrouwbaarste bronnen'. In deel twee en drie zet hij dit uiteen.

Hoewel er veel informatie wordt gegeven over het leven en de leer van Mohammed, ligt hier ook mijn grote bezwaar. Kun je de Heere Jezus met Mohammed vergelijken? In de Heere Jezus openbaart de Heere Zich, want Hij is de Zoon van God en daarom is Hij zeker niet met Mohammed vergelijkbaar. Voor moslims maakt Allah zijn wil bekend in de Koran. Daarom is het theologisch gezien ook onjuist Mohammed met de Heere Jezus te vergelijken. Juist voor (bekeerde) moslims, maar wellicht ook voor vele christenen, kan dit verwar- ring wekken.

Dit boek geeft veel informatie voor hen die met moslims in contact komen, hetzij in het dagelijkse leven of bij het evangelisatiewerk, maar het dient zeker met onderscheid gelezen te worden.

Lisse,

G. Baan

"Loflied op Gods welbehagen";

door ds. A. Schreuder;

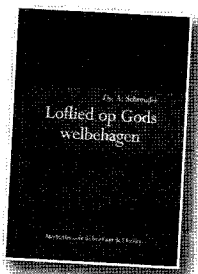
uitg. De Banier, Bunnik;

ISBN 97890-76466-76-7;

175 blz.; € 14,90.

Wat is de toch betrekkelijk korte brief aan de gemeente van Efeze rijk aan onderwijs, zowel ten aanzien van de geloofsleer als de praktijk van het geloofsleven. Onze geliefde broeder, die de gemeente van Rijssen-Zuid al vele jaren mag dienen, heeft aldaar een aantal keren uit de Efeze-brief gepreikt. Dit wordt ons nu in de vorm van meditaties in dit boek aangereikt.

De geloofsleer, die zo duidelijk spreekt van het soevereine welbehagen Gods, wordt eenvoudig, helder en pastoraal uitgelegd, wat ook terug te vinden is in de titel van dit boek. De vrije gunst die eeuwig God bewoog, wordt in hart en leven van een opgezochte zondaar stof tot eeuwige verwondering. De onuitsprekelijke liefde van Christus in Zijn Borgwerk en de toepassing ervan in het hart van al de Zijnen door de Heilige Geest, zoals we dit lezen in de eerste hoofdstukken van de brief aan de Efeziërs, wordt van vers tot vers besproken. Men zegt nogal eens gemakkelijk dat het 'allemaal zo moeilijk is' Wanneer dit zo bij

u ligt, of bij uw kinderen, dan is het een goede gedachte om dit boek aan te schaffen.

Ook de christelijke levenswandel, vooral aan de hand van het tweede gedeelte van de brief, geeft praktisch en actueel onderricht. Al komt dit ook wel eerder ter sprake bijvoorbeeld als het gaat over wat de auteur zegt over de tijdgeest op bladzijde 40-42.

Ruim aandacht wordt gegeven aan de wapenrusting Gods uit Efeze 6 'Opdat gij kunt staan tegen de listige omleidingen des duivels' De bundel wordt afgesloten met een aantal meditaties, die betrekking hebben op de heilsfeiten.

Al met al wordt er veel stof tot overdenking aangereikt. De Heere mocht er Zelf Zijn onmisbare zegen over gebieden.

Meliskerke,

ds. G.J.N. Moens

"De onnaspeurlijke rijkdom van Christus", door Ruth Bryan; uitg. De Groot Goudriaan, Kampen; ISBN 978-90-8865-065-9; 282 blz.; € 24,90.

In "De onnaspeurlijke rijkdom van Christus" maken we kennis met Ruth Bryan (1805-1860). We leren haar kennen door middel van een levensschets en de nagelaten brieven die zij aan verschillende vrienden en vriendinnen heeft geschreven. Het betreft hier een vertaling van "The Marvelous Riches of Savoring Christ: The Letters of Ruth Bryan", uitgegeven bij Reformed Heritage Books, Grand Rapids, 2005.

De levensschets put uit het dagboek dat Ruth vanaf haar zeventiende levensjaar bijhield.

Reeds jong had zij een sterk besef van zonde en de onmogelijkheid om door

eigen inspanningen daarvan verlost te worden. Ook vreesde zij zeer voor de toorn van God. Ondertussen geloofde ze alleen in een Verlosser Die als het ware ver weg was, want ze durfde geen aanspraak op Hem te maken. Uit haar dagboeknotities vernemen we hoe de Heere haar geleid heeft tot de kennis van Christus en haar door wegen van strijd en beproeving tot de zekerheid van het geloof bracht.

Ruth, die ongehuwd bleef, leidde een dienend leven in het zondagschoolwerk en in opvangwerk onder verstoten meisjes. Ook voerde zij uitvoerige correspondentie met verschillende personen. In haar brieven leren wij haar kennen als een bewogen vrouw, die in ernst en liefde aandringt op het zoeken van de Heere en het verkrijgen van een aandeel aan Christus.

De brieven zijn per geadresseerde gebundeld. Sommige brieven dragen het karakter van een meditatie of een persoonlijk getuigenis van de vertroosting van de Heilige Geest door haar ontvangen. Ook klinkt er soms vermaning en aansporing in haar brieven door. Welke toon de brieven ook dragen, in alles proef je haar bijzondere tere liefde tot Christus en Zijn verdiensten.

Haar laatste wil bevatte onder andere de volgende wens: 'Ik houd niet van begrafenissen, maar als enigen van mijn lieve vrienden het wensen, laat het zijn vanuit mijn eigen dierbare gedeelte, 1 Timotheus 1:15. Niet bestudeerd, maar heel eenvoudig, alles over JEZUS. Niets over de onwaardigste R.B. - prijs Hem slechts voor het zaligen van zulk een zondares; en vertel arme zondaren veel over Hem, en over de weg van het geloof'.

De uitgave is goed verzorgd en waar nodig zijn er voetnoten geplaatst om de gekozen vertaling te verduidelijken. Verder zijn de verwijzingen naar Bijbelteksten en bekende Engelse hymnen waardevol.

Woerden,

ds. W. Harinck

KERKNIEUWS

■ Beroepingswerk BEDANKT

Voor Middelharnis: ds. J.M.D. de Heer te Middelburg-Centrum.

■ PASTORIEZORGEN

De chemokuren, die ds. De Waard krijgt, mogen aanslaan. De doktoren geven hoop dat er in de toekomst verder her-

stel zal plaatsvinden. De Heere is goed voor onze medebroeder. Hij regeert alle dingen. Wat is het een wonder als de Heere met ons niet handelt naar onze zonden. Hij geve bij de voortduur sterkte en herstel naar het lichaam, maar ook de blijken van Zijn trouw en goedheid naar de ziel. Ook wensen we de vrouw en kinderen van onze geliefde broeder de bijzondere hulp des Heeren toe. 'Gij evenwel, Gij blijft Dezelfde, o Heere.'

Ds. De Jongste heeft nadere uitslagen gekregen over het weefsel dat eerder was weggenomen. Hoewel het een goedaardig karakter heeft, gaf de neurochirurg aan dat het weefsel zich kan ontwikkelen in kwaadaardige cellen. Daarom is besloten het gehele gezwel te verwijderen. De dokter sprak van 'een zeer goede genezingskans'. De operatie zal voor het einde van de week van 15-19 juni plaatsvinden. Daarna zal nog een weg van revalidatie moeten worden gegaan. Het is voor onze geliefde broeder en zijn gezin een hele weg. De Heere heeft Zich tot heden toe niet onbetuigd gelaten. Hij geve telkens maar weer het geloofsgezicht op de Onveranderlijke, de Getrou-

we, de Bron van alle Goed (Psalm 27).

Ds. C. Neele

■ MEDEDELING DEPUTAATSCHAP BUITENLANDSE KERKEN

Ds. E.C. Adams, predikant in onze zuster-gemeente te Corsica, U.S.A., heeft het voornemen om van 17 t/m 24 juni in Nederland te zijn. Hij zal enkele preekbeurten vervullen. De afspraken hiervoor zijn reeds gemaakt. Van harte wensen wij hem een goede reis en een gezegende tijd in ons midden toe.

Ds. W. Harinck, secretaris

■ MEDEDELING DEPUTAATSCHAP EVANGELISATIE

Met ingang van 1 juni jl. is ds. G. Hoogeland benoemd als secretaris van het Deputaatschap voor Evangelisatie in de plaats van ouderling G.D. Pas. Laatstgenoemde zal eind juni, samen met deputaat L. van Welie, afscheid nemen van het deputaatschap. Tegelijkertijd zal dan afscheid genomen worden van dhr. M. Floor uit Voorthuizen, die een aantal jaren scholenvoorlichter is geweest. Het deputaatschap is nog op zoek naar een nieuwe scholenvoorlichter.

G. Golstein, algemeen secretaris

Tholen

Op **zaterdag 20 juni** wordt er nabij de Rehobothkerk van de Geref. Gemeente te Tholen, ds. G.H. Kerstenstraat 2, een markt gehouden. Voor jong en oud zijn er allerlei producten en activiteiten. Ook zijn er doorlopend orgelbespelingen in deze kerk. De opbrengst is bestemd voor: aflossing kerkbouwschuld, de JBGG en de ZGG. De openingstijden zijn van: 10.00-16.00 uur.

■ FUSIE SCHIPPERSINTERNAAT "EBEN-HAËZER" TE DORDRECHT

De besturen van de reformatorische internaten voor schipperskinderen "Eben-Haëzer" te Dordrecht en "De Driemaster" te Krimpen aan den IJssel hebben besloten m.i.v. 1 augustus 2009 te fuseren. Al eerder had de Generale Synode tijdens de slotzitting in maart 2008 besloten het deputaatschap voor schippersjeugd op te heffen.

Achtergrond om te gaan fuseren is de gestage terugloop van het aantal kinderen en de mogelijkheden om met een wat grotere organisatie efficiënter te werken. Maar vooral ook om de zorg voor onze reformatorische schippersjeugd veilig te stellen. Een bijkomende factor is bovendien dat het ministerie van VWS de besturen van de schippersinternaten heeft opgedragen de zorg- en dienstverlening ook uit te breiden met andere vormen van jeugdzorg. Uiteraard is het de bedoeling ons daarbij te richten op de achterban van de reformatorische kerkelijke gezindte.

Overigens zal er na de fusie voor personeel en schipperskinderen weinig veranderen. De beide schippersinternaten zullen met hun huidige naam blijven bestaan.

In bestuurlijk opzicht is er wel veel veranderd. Zowel de stichting uit Dordrecht als die uit Krimpen aan den IJssel zijn opgeheven en er is een nieuwe stichting gevormd, die beide schippersinternaten gaat aansturen. Het bestuur van de nieuwe stichting is samengesteld uit leden van de huidige besturen en draagt de naam LIMENA. Deze naam is ontleend aan een Bijbels-Grieks woord dat veilige haven betekent.

De heer C.G.A. Bregman blijft locatiedirecteur van "Eben-Haëzer". Hij is sinds 1 september 2008 als zodanig werkzaam en heeft mw. Van der Pol opgevolgd, die gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheid om met vervroegd pensioen te gaan.

In totaal wonen op beide internaten ongeveer 230 kinderen in de leeftijd van 6-18 jaar en werken er rond de 100 personeelsleden.

Het bestuur van "Eben-Haëzer"

BERICHTEN

■ CGO-INFORMATIEAVOND TE RIJSSEN

Op **dinsdag 16 juni** zal er in de Tabernakel, Veenenslagen 107 te Rijssen een CGO-informatieavond worden gehouden. Aanvang 19.30 uur.

- Ds. D. de Wit zal een les dogmatiek verzorgen;
- J. H. Mauritz geeft met enkele cursisten informatie over de CGO.

Jongeren en ouderen uit Rijssen en omgeving zijn hartelijk welkom.

Sluiting omstreeks 21.30 uur.

■ CGO-SLUITINGSBIJeenKOMST TE ROTTERDAM

Op **zaterdag 20 juni** is de jaarsluiting van de CGO in het kerkgebouw aan de Boezemsingel 30 te Rotterdam. Aanvang 10.00 uur. Opening door ds. B. van der Heiden. Causerie 'Schots en scheef' (over Koelmans verblijf in Rotterdam) door ds. C. J. Meeuse.

Diplomerings A en B-cursisten en HBO-studenten. Sluiting 12.00 uur. Iedereen is hartelijk welkom.

■ ZANGAVOND TE MIDDELBURG

Op **zaterdag 19 juni** wordt er een zangavond gehouden in de Ter Hoogekerk te Middelburg-C. Medewerkenden hieraan zijn: het gemengd koor "Soli Deo Gloria" uit Oostkapelle en het Walchers mannenkoor uit Middelburg. Appelwoord door dhr. L. v.d. Maas, algemeen secretaris van het dep. Bijzondere Noden. Aanvang: 19.30 uur. Collecte t.b.v. genoemd deputaatschap.

■ MARKTEN Oostkapelle

Op **zaterdag 20 juni** wordt de jaarlijkse verkoop- en rommelmarkt georganiseerd op het terrein van de Saronkerk van de Geref. Gemeente te Oostkapelle, Noordweg 34. Er is een grote verscheidenheid van etenswaren en andere artikelen. Om 10.00 uur start de verkoop bij opbod. Ook is aan de kinderen gedacht. De opbrengst is bestemd voor o.a. de ZGG. De markt is geopend van 9.00 tot 15.30 uur.

■ HERDENKING 25-JARIG BESTAAN ZONDAGSSCHOOL TE HARDINXVELD-GIESENDAM

De zondagschool "Benjamin" van de Geref. Gemeente te Hardinxveld-Giesendam hoopt op 20 juni 75 jaar te bestaan. In verband hiermee hopen wij een herdenkingsbijeenkomst te houden op **zaterdag 20 juni** in het kerkgebouw van die gemeente, Buitendams 118. Aanvang: 14.30 uur. Sprekers zijn: ds. A. Schot en ds. W.J. Karels. Het bestuur nodigt u uit deze bijeenkomst bij te wonen.

■ BIJeenKOMST VER. 'IN DE KNOP GEBROKEN' TE DORDRECHT

Op **vrijdag 19 juni** wordt er door de reformatorische vereniging "In de knop gebroken" een bijeenkomst gehouden voor ouders bij wie tijdens de zwangerschap of kort na de geboorte (een) kind(eren) is/zijn overleden. Spreker is ds. P. Mulder over het thema: "Enkele pastorale gedachten rond gebroken begin". Locatie: kerk Geref. Gemeente te Dor-

drecht, Mauritsweg 286. Aanvang: 19.30 uur. Ook zij die geen lid zijn van harte welkom. Voor informatie: secretaris@indeknopgebroken.nl of www.indeknopgebroken.nl

■ VERKOPING TE ZWIJDRECHT

Op **zaterdag 20 juni**, van 10.00-16.00 uur, wordt er t.b.v. de verbouwing van het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Zwijndrecht een verkoping gehouden. Op deze markt treft u o.a. aan: een jeugd- en kindersplein, een horeca-, een ondernemers-, een educatief- en een toonplein. Locatie: Laurensvliet, in de directe omgeving van het kerkgebouw, Burg. Jansenlaan 37. Kijk ook op www.gemeentebreedbouwen.nl

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

Indien de Heere wil en wij leven.

KERKDIENSTEN

■ ZONDAG 14 JUNI 2009

Aagtekerke 9.30 en 19.00 uur ds. Tuinier en 14.30 uur leesdienst; Alblasserdam 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. Vischer; Andijk 10.00 uur ds. Heijkamp; Apeldoorn 10.00 en 17.00 uur ds. C. Harinck; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur ds. Terlouw; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur leesdienst; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. Hogchem; Beekbergen 19.00 uur ds. Kleppe; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Berkenwoude 19.15 uur stud. Van Rijswijk; Bodegraven 10.00 en 18.30 uur stud. Boeder; Boskoop 16.00 uur stud. Boeder; Breda 14.30 uur ds. Brugge; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. Moerkerken en 19.00 uur ds. Joosse; Den Helder 18.30 uur ds. Heijkamp; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. Van Boven; Delft 16.30 uur ds. Paul; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. Schipper; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. J. Karels; Dordrecht 9.30 (H.A.) en 17.00 uur ds. Brugge; Drachten 9.30 (H.A.) en 19.00 uur ds. Vogelaar; Ede (Nieuwe Kerk, Verl. Maanderweg 33) 19.00 uur ds. Van Gelder; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. Van Manen; Enkhuizen 10.00 en 16.00 uur

leesdienst; Enter 15.00 uur ds. De Wit; Ermelo 18.30 uur ds. Kattenberg; Goes 9.30 en 18.30 uur ds. Meeuse en 14.00 uur leesdienst; Gorinchem 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. Clements; 's-Gravenhage 10.00 en 16.30 uur ds. Driessen; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. Hakvoort en 14.00 uur leesdienst; 's-Gravenzande 19.45 uur ds. Paul; Haamstede 16.30 uur ds. Moens; Hardinxveld-Giesendam 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. Joosse; Houten 11.00 en 17.00 uur leesdienst; Kampen 9.30 en 15.00 uur leesdienst; Kapelle-Biezeling 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. Baan en 14.00 uur leesdienst; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur leesdienst; Kootwijkerbroek 10.00 (H.A.) en 19.00 uur ds. Beens; Kortgene 14.00 uur ds. De Heer; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur stud. Bredeweg en 14.00 uur ds. Baan; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. P. Mulder; Kruijningen 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. Hoogerland en 14.00 uur leesdienst; Lelystad 9.30 en 16.00 uur ds. Kattenberg; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. Neele; Marknesse 19.00 uur ds. Schot; Meliskerke 9.30 en 19.00 uur ds. Moens en 14.30 uur leesdienst; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. De Heer en

14.00 uur leesdienst; Middelburg-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. Tanis; Middelhar-nis 14.30 uur ds. Schipper; Moerkapelle 9.30 uur leesdienst (doventolk); Naaldwijk 19.00 uur ds. Clements; Nieuw Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. Vermeij; Nieuwdorp 14.00 uur ds. Meeuse (H.D.); Nieuwe Tonge 10.00 en 18.00 uur stud. G.W.S. Mulder; Nieuwerkerk Zld 9.30 en 15.30 uur ds. Gunst; Nisse 14.00 uur ds. Van Krimpen; Nunspeet 9.30 (H.A.) en 15.00 uur ds. Schot; Oostkapelle 9.30 en 15.00 uur ds. Verweij; Oud Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. Pater; Ouddorp 9.30 en 18.30 uur ds. P. Blok; Oudemirdum 9.30 en 19.00 uur ds. Van Aalst; Poortugaal 15.30 uur ds. De Leeuw; Puttershoek 19.00 uur ds. Terlouw; Rhenen 19.00 uur ds. Van Belzen; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. De Leeuw; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 en 17.00 uur stud. IJsselstein; Rijssen-Noord 9.00 en 15.30 uur ds. Van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. De Wit; Rijssen-Zuid (Noorderkerk) 11.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. Schreuder; Rilland-Bath 14.00 uur ds. Hakvoort; Rotterdam-Alexanderpolder 14.30 uur stud. IJsselstein; Rotterdam-Centrum 10.00 en 17.00 uur ds. Boogaard; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 en 16.30 uur ds. Mijnders; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 uur ds. Vreugdenhil; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. Bakker en 14.00 uur leesdienst; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. Verschuure; Scheveningen 10.00 uur ds. Paul (H.A.); Sliedrecht (Middeldiepstraat 31) 12.00 uur ds. W.J. Karels en 19.00 uur ds. Veenendaal; Stad aan 't Haringvliet 14.30 uur ds. Bakker; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur leesdienst; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur stud. Van Rijswijk; Terwolde-De Vecht 9.30 uur ds. Kleppe en 14.30 uur ds. C. Harinck; Tricht-Geldermalsen 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. Labeë; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. Mouw; Utrecht 19.15 uur ds. L. Blok; Veen 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. Melis; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. Van Belzen; Vlaarding 19.00 uur ds. P. Mulder (Openb.bel.); Vlissingen 9.30 uur leesdienst en 16.00 uur ds. Vreugdenhil; Waarde 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. Golverdingen en 14.00 uur leesdienst; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. Mondria; Wageningen 10.00 en 18.30 uur leesdienst; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. Karens; Westkapelle 14.00 uur ds. Tuinier; Westzaan 10.00 en 15.30 uur stud. Maljaars; Woerden 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. W. Harinck; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. Van Krimpen en 14.00 uur leesdienst; Zaandam 19.00 uur stud. Maljaars; Zeist 10.00

(H.D.) en 18.30 uur ds. Van Ekeveld; Zoetermeer 10.00 uur ds. Van Gelder en 15.30 uur (H.D.) ds. A.B. van der Heiden; Zwijndrecht 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. Veenendaal; Zwolle 9.30 en 19.00 uur leedienst.

■ DINSDAG 16 JUNI 2009

Aagtekerke 19.30 uur ds. Tuinier (Voor Evangelisatie); Barendrecht 19.30 uur ds. Moens (zendingsdienst); Berkenwoude 19.30 uur ds. De Leeuw; Borssele 19.30 uur stud. Bredeweg; Brakel 19.30 uur ds. Vogelaar; Dinteloord 19.30 uur ds. P. Mulder; Dirksland 19.30 uur ds. Schipper; Hardinxveld-Giessendam 19.30 uur ds. Hoogerland (voor evangelisatie); Middelburg-Centrum 19.30 uur ds. Bakker; Naaldwijk 19.45 uur ds. Van Krimpen; Oosterland 19.30 uur ds. Karens; Rilland-Bath 19.30 uur ds. Melis; Terwolde-De Vecht 19.30 uur ds. Silfhout; Tricht-Geldermaalen 19.30 uur ds. Van Dieren (voor de zending); Uddel 19.30 uur ds. Mouw.

■ WOENSDAG 17 JUNI 2009

Alphen a/d Rijn 19.30 uur ds. Hogchem; Amsterdam-Noord 19.30 uur ds. Driessen; Beekbergen 19.30 uur ds. Van Boven; Boskoop 19.30 uur ds. Schreuder; Drachten 19.30 uur ds. Verschuure; Ermelo 19.30 uur ds. Visscher; Goudswaard 19.30 uur ds. Van Belzen; Hilversum 19.45 uur ds. P. Mulder; Hoogeveen 19.30 uur ds. Pater; Kamperland 19.30 uur ds. De Heer; Leerdam 19.30 uur ds. Van Manen; Meeuwen 19.30 uur ds. Vermeij; Melissant 19.30 uur ds. Veenendaal; Middelburg-Zuid 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Nieuwdorp 19.30 uur ds. Bakker; Oostvoorne 19.30 uur ds. Van Ekeveld; Opperdoes 19.30 uur ds. W. Harinck; Puttershoek 19.30 uur ds. De Jongste; Rijssen-West 19.30 uur ds. De Wit; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur ds. Melis; Rotterdam-Centrum 19.30 uur ds. Baan; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. De Leeuw; Soest 19.30 uur ds. Joosse; Spijkenisse 19.45 uur ds. Schot; Zoetermeer 19.30 uur ds. Meeuse.

■ DONDERDAG 18 JUNI 2009

Bodegraven 19.30 uur ds. Karens; Delft 19.30 uur ds. Tuinier; Genemuiden 19.30 uur ds. L. Blok; Herkingen 19.30 uur ds. Vermeij; Hoofddorp 19.30 uur ds. Van Boven; Hoogvliet 19.45 uur ds. Van Gelder; Kootwijkerbroek 14.00 uur ds. Beens (huw.bev.); Kortgene 19.30 uur ds. Baan; Nieuwer ter Aa 19.45 uur ds. Meeuse; Nijkerk 19.30 uur ds. Adams; Opheusden 19.30 uur ds. Visscher; Rhenen 19.30 uur ds. Tanis; Ridderkerk-Slikkerveer 19.30 uur ds. Paul; Scheveningen 19.30 uur ds. Gunst; Sprang-Capelle 19.30 uur ds. Hakvoort; Stad aan 't Haringvliet 19.30 uur ds.

Terlouw; Urk 19.30 uur ds. Van Belzen; Veenendaal 13.45 uur ds. Vogelaar (huw.bev.).

■ VRIJDAG 19 JUNI 2009

Kootwijkerbroek 14.15 uur ds. Beens (huw.bev.); Middelharnis 14.15 uur ds. Bakker (huw.bev.); Yerseke 14.30 uur ds. Van Krimpen (huw.bev.); Zeist 14.00 uur ds. Van Ekeveld (huw.bev.).

ADVERTENTIES

Begrafenis Verzorging Tollenaar
Voltastraat 21, 4532 LG Terneuzen
Tel. 0115-612554 - **Geen crematies**

ZEELAND; te huur onze (nieuwe) **vakantiebungalow** bij het Veerse Meer. Zeer rustig gelegen en verschenen in het groen. Ruimte en comfort + slpk & badk. op bg.gr. Geschikt voor jong en oud! Max 8 pers. Fietsknooppunten rouwtekaart aanwezig. Nog vrij na wk. 34. Inl: 06-25.369.573.

begrafenisverzorging Den Hollander

Begravenissen in Vlaardingen, Rotterdam, Gouda, Den Haag en omstreken.
Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst uitvaartcentrum of thuis met koeling.

Geen crematies.

Mozartlaan 13
3131 ES Vlaardingen
Tel. 010 - 4600509

www.begrafenisverzorgingdenhollander.nl

I.v.m. vertrek naar buitenland, te koop in **Gouda**, ruime nette 2-onder-1-kapwoning, vraagprijs 324.000,00, tel. 06-44020010, www.lafeber.nl (Dunantsingel 15), eventueel verhuur in overleg.

BEGRAFENISVERZORGING KINA 010 - 458 31 12

Rotterdam, Drechtstreek, Krimpenerwaard, Gouda
D. W. Schipper 010-4506626 J. Kooijman 0182-581932
Capelle aan den IJssel Gouda

VAKANTIE IN DE BETUWE:

Voor rust, ruimte en gezelligheid bent u welkom op minicamping **DE VIJVERHOF in OMMEREN** tevens caravanverhuur en vakantiehuis
Voor info: 0344 601973 of www.vijverhof-ommeren.nl

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN

Alkmaar ('t Wuiver 2-a) 10.00 en 16.30 uur ev. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur ev. J. Krijgsmann; Emmen (Prinsesselaan 6-I) 9.30 en 15.30 uur ev. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2-c) 9.30 en 16.00 uur ev. S. de Visser; Merkssem (Oude Bareille 64) 10.00 en 17.00 uur ev. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur ev. H.J. van den Boogaart.

DUITSLAND: EEN MOOI LAND MET LEGE KERKEN...

Duitsland is mooi, maar geestelijk enorm arm. De waarheid naar Gods Woord wordt bijna niet meer verkondigd. Met uw bijdrage kunnen wij vertaalde werken van Hollandse en puriteinse oudvaders daar weer onder de aandacht brengen. Zie onze website www.svvhed.org voor meer info. Wilt u ons werk steunen?

T 0416 - 691788
info@svvhed.org
Gift: 548.98.79.20
HEIDELBERG & DORDRECHT

Te huur: **stacaravan in Zuid-Limburg**, 4 à 6 pers. Tel. 055-5061976.

Elspeet, te huur. **Zomerhuisje**
2 à 3 pers. Tel. 0318-456 768.

HARKES *Persoonlijke zorg voor uw begravenissen*
Telefoon (0172) 21 21 22
Dokter Hamburgerlaan 59 - 2771 JR Boskoop
*Wij verzorgen alleen begravenissen
Dag en nacht bereikbaar - overal te ontbieden*

Woudenberg/Scherpenzeel. Mini-camping 'Klein Oudenhorst'
Te huur: 2-12 pers.vak.huisje + enkele stacaravans.
Tevens st. plaatsen voor uw eigen kampeermiddelen. Goede sanitaire voorz. Wasm. + droger aanw.
Tel: 0343-481558. Bgg: 06-27381888

Begrafenisonderneming Treur

E.Treur
Kroostweg 22
3704 ED Zelst
Telefoon 030 - 6924258
www.begrafenisondernemingtreur.nl
info@begrafenisondernemingtreur.nl

Zorgboerderij 'Buyskerke' biedt zinnolle dagbesteding aan mensen met een beperking.

OPEN DAG!!

5 jaar - D.V. 4 JULI - **5 jaar**
10.00-15.00 uur

Er is op de open dag van alles te doen en te koop:

- Koffie met bolus;
- Kaarten, speelgoed en cadeauartikelen;
- Broodje-worst en friet;
- Vanaf 13.00 u. schapen scheren;
- Rondleiding op de boerderij;
- Er is weer een fotospeurtocht en grabbelton.

De opbrengst willen we besteden aan nieuwe konijnenhokken.

Voor meer inlichtingen en vragen over de zorgboerderij kunt u contact opnemen met fam. Verhage.

Boudewijnskerke 5 0118-563142
4374 SB Zoutelande 06-45736755

Prachtige boerderijcamping:
Klein Emelaar bij Garderen! Zon-
dagsrustcamping. Prachtig veld,
v.v. kunstgras onder voortent.
V.a.g.v. ook zeer gesch. v.
kl.kind/baby. www.kleinemelaar.nl
of bel: 0577 456 818

**VOORDEELPAKKET
BOEKEN!!**

Christen zijn in kerk en wereld,
gesprekken met bevindelijk-gerefor-
meerde predikanten 1
(o.a. ds. A.A. Egas, ds. Tj. de Jong,
ds. M. van Kooten, ds. A.Kort,
ds. F. Mallan, ds. W. Visscher)
Tussen God en mens, gesprekken
met bevindelijk-gereformeerde
predikanten 2 (o.a. ds. W.J. Karels,
ds. M.J. Kater, ds. F. Mulder,
ds. W. Pieters)

**Beide boeken samen voor
slechts € 15,-**

**Terugblik, gesprekken n.a.v. 100
jaar Gereformeerde Gemeenten**
(o.a. ds. L. Blok, G.R.J. van
Heukelom, ds. F. Mallan, J.B.
Philibert, ds. A. Schreuder)

Nu voor slechts € 9,90

Te bestellen bij
Adriaan van Belzen
0342-421031 of belzen@filternet.nl
Prijzen excl. verzendkosten.

De Vluchtheuvel

De Vluchtheuvel, biedt hulp bij
psychische noden, opvoedings-
vragen, verliesverwerking,
huwelijks- en gezinsproblemen.
Spreekuur iedere werkdag van
10.00 uur tot 12.00 uur:
0348-489999 of
www.stichtingdevluchtheuvel.nl.

Orgelbouw Advies Commissie

een betrouwbare partner!

nieuwbouw • restauratie • overplaatsing • onderhoud

ook voor akoestische
vraagstukken

Neem voor meer informatie
contact op met
Dhr. H. den Hollander
Tel. (010) 435 44 35

Vereniging van
Organisten der
Gereformeerde
Gemeenten

UNIEKE FACSIMILE-UITGAVE!!

**Flavius Josephus
ALLE DE WERKEN**

nu van
€ 175,- voor
€ 79,50

Flavius Josephus was ooggetuige van de be-
legering en verwoesting van Jeruzalem in
het jaar 70 na Chr. Hij beschrijft onder meer
de Joodse geschiedenis gedurende het lange
tijdvak en het einde der Babylonische balling-
schap tot de verwoesting van Jeruzalem.

Zend mij per omgaande:
..... ex. ALLE DE WERKEN
van Flavius Josephus à € 79,50

Naam :
Adres :
Postcode :
Woonplaats :
Telefoonnr. :

U kunt deze bon, in een envelop zonder postzegel,
zenden aan:

**Uitgeverij/Boekhandel
Gebr. Koster**
Antwoordnummer 1052
3770 VB Barneveld

Gebr. Koster

Nairacstraat 17, 3771 AW Barneveld
tel. 0342 - 41 69 86
www.gebrkoster.nl

1052

Mannenkoor REHOBOTH Klaaswaal

Het bestuur van mannenkoor Rehoboth Klaaswaal zoekt per ingang van D.V. 1 september 2009 een

ervaren Dirigent(e)

Het koor gaat uit van de Gereformeerde Gemeente van Klaaswaal en telt momenteel ca. 32 leden.

De Doelstelling is het zingen en ten gehore brengen van Nederlandstalige Psalmen en geestelijke liederen, overeenstemmend met Gods Woord.

Het koor repeteert wekelijks op maandagavond van 19:45-21:45 uur.

Voor informatie kunt u contact opnemen met de voorzitter, dhr. P. Verweij (0186-575149)

Uw reactie (schriftelijk of per e-mail) kunt u tot D.V. 30 juni richten aan: de secretaris, dhr. H.M. Herweijer, Mandoline 5, 3286 TL Klaaswaal (hmherweijer@kliksafe.nl)

Ruim **vak.huis** te huur in **SPEULD** (Vel)! Nog vrij in wk: 24,25,26,28 en na wk. 33. Schoon, gezellig, v.a.g.v. in pr. omg. Tel: 0577- 407306

Herkingen, op Goeree-Overflakkee. **Kamperen bij de boerderij.** In de polder naast de gewassen. Kerk op loopafstand. 06-51326279.

Te huur gevraagd!
2 leerkrachten (vr, werkzaam in Zwolle) zoeken per augustus/september **woonruimte in Nunspeet.**
Tel: 0630810750 (te bereiken na 18.00 uur)

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING
G. WEGENAAR
Buurtlaan West 26 tel. 0318-526641
3905 JR Veenendaal www.wegenaar.nl

PUTTEN - vlakbij bos en dorpscentrum: comfortabele vak.woning te huur voor 2 pers. (incl. 2 fietsen)
Tel. 06-10387703

RST
Zorgverleners

KRAAMZORG

THUISZORG

RST Zorgverleners.
800 zorgverleners staan voor u klaar!
Voor identiteit en kwaliteit.

Bel voor informatie over kraamzorg, wijkzorg, gespecialiseerde verzorging, verpleging, (huishoudelijke) verzorging: 0342 - 42 23 24.
Of wordt zelf RST Zorgverlener!
Reageer op: 0342 - 40 54 65 of info@rstzorg.nl.

Identiteit
Kwaliteit!

Tel. (0342) 42 23 24

Burg. Kuntzelaan 27-a • Postbus 154
3770 AD Bameveld • Fax (0342) 42 25 50
www.rstzorg.nl • E-mail: info@rstzorg.nl

Kanttekeningenbijbels

in luxe uitvoering

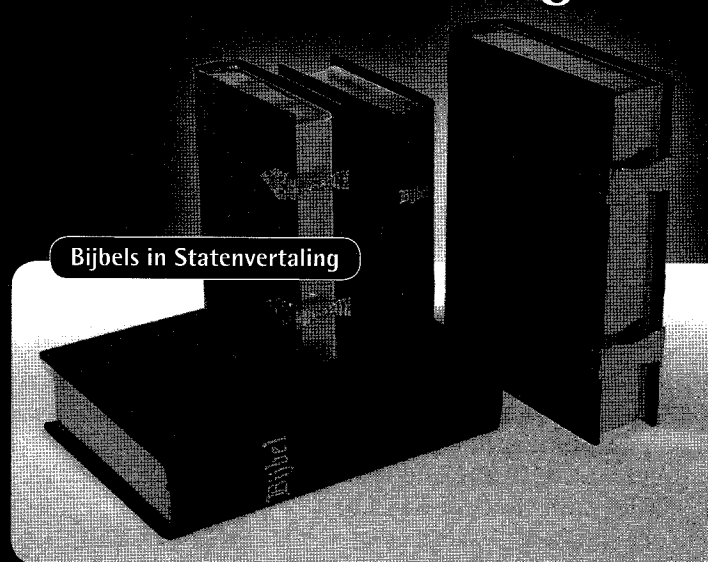
Met Psalmen en formulieren, goudsnee (145 x 215 mm)

KTBS23	bruin of zwart leer	€ 144,-
KTBS23K	koperen sloten, bruin of zwart leer	€ 191,-
KTBS23KP	koperen pilaarsloten, bruin of zwart leer	€ 266,-
KTBS25	antiekbruin leer	€ 197,-
KTBS25K	koperen sloten, antiekbruin leer	€ 244,-
KTBS25KP	koperen pilaarsloten, antiekbruin leer	€ 319,-
KTBSL	gebonden Bijbel met flexibel kaft, in bruin of zwart leer, in leren cassette	€ 175,-

Zonder Psalmen en formulieren, goudsnee (204 x 304 mm)

KTB20BK	koperen sloten, bruin kunstleer	€ 99,-
KTB22	bruin of zwart leer	€ 171,-
KTB22K	koperen sloten, bruin of zwart leer	€ 217,-
KTB22KP	koperen pilaarsloten, bruin of zwart leer	€ 292,-
KTB22KPH	koperen pilaarsloten en acht hoeken, bruin of zwart leer	€ 425,-
KTB24	antiekbruin leer	€ 238,-
KTB24K	koperen sloten, antiekbruin leer	€ 287,-
KTB24KP	koperen pilaarsloten, antiekbruin leer	€ 361,-
KTB24KPH	koperen pilaarsloten en acht hoeken, antiekbruin leer	€ 494,-

Bijbels in Statenvertaling

Vraag voor andere bijbels in gewone of luxe uitvoering onze folder aan of breng een bezoek aan onze showroom in Leerdam, waar u op uw gemak een keuze kunt maken uit onze uitgaven. Wij hebben ze allemaal op voorraad en geven u graag deskundig advies.

Nijverheidstraat 21, 4143 HN Leerdam • Postbus 168, 4140 AD Leerdam
Telefoon (0345) 61 01 55 • E-mail: info@gereformeerdebijbelstichting.nl
Giro 1.355.824 t.n.v. penningmeester GBS te Leerdam

gereformeerde
BIJBELSTICHTING

Wij verzorgen begrafenissen
(geen crematies) op de gehele Veluwe,
in Kampen e.o. en in Rijssen e.o.

Begrafenisverzoegers:

G. v.d. Berg | D. Markusse | B.F. Nijhof | B. Vos

Nunspeet, Elburg e.o. T 0341-253813
Kampen e.o. T 06-53363828
Rijssen e.o. T 0548-540053
overige plaatsen en b.g.g. T 0577-401689

Begrafenisverzorging Vos

Aardhuisweg 74, 3888 MG Uddel
tel. 0577-401689

BEGRAFENISVERZORGING VOS - VERKOUWD VERZORGD

Reformatorische Psychologenpraktijk Nederland

Identiteitsbewust, Persoonlijk, Vertrouwelijk, Doelgericht

Wij bieden identiteit bewuste hulp in
de vorm van begeleiding en
behandeling van mensen met o.a.:
Relatieproblemen, Opvoedingsvragen,
Gezinsproblemen, Persoonlijke
problematiek (zoals Depressie,
Angst), Arbeidsproblemen en een
Autistisch Spectrum Stoomis.

Voor meer informatie of aanmelding:
010 - 483 64 08

Vestigingslocatie: Alblasserdam
info@rp nederland.nl www.rpnederland.nl

KLASSE MAAKT ONDERSCHIED

Stolk Orgels
is hoofddealer van:
Johannus - Eminent
Domus - Ahlborn

tel. 0180 - 31 56 52

Nieuwerkerk a/d IJssel, Vrijheidslaan 55,
Krabbendijke, Oostpolderweg 1
Nederhemert Nrd., Ormelingstraat 36
Beesd, Veerweg 14
Papendrecht, Overtoom 18

UNIEK IN PRIJS

Begrafenisverzorging van der Vliet

Voor een stijlvolle begrafenis

in Elspeet en omstreken

G.J. van der Vliet, Boekweitweg 22,
8075 CP ELSPEET

Tel. 0577-492830, b.g.g. 06-12934519
Dag en nacht voor u bereikbaar.

Wij verzorgen alleen begrafenissen.

Toch nog een weekje vakantie in
Zeeland? Voor rust, fietsen, mooie
natuur, strand... Te huur: ruime
vrijstaande woning in **Aagtekerke**.
Bezet 11 juli - 20 aug.
Tel. 06-15 96 88 74

Rust en ontspanning in de
prachtige **Eifel!**
Ruime appartementen te huur.
Inl.: 0118-606707 en
www.huizesolagratia.nl

Voorthuizen/Garderen, te huur
van particulier, **luxe chalet** op
rustig park, 3 slaapkamers.
Info: 06-515 421 03

In de bossen van **Holten/Rijssen**
te huur: **stenen bungalow** met o.a.
cv, wasmachine en privacy.
Vrij week 28, 34, 39 e.v.
Tel. 0180-521219.

WELKOM OP DE CGO

Weleens gedacht aan een toerustingscursus?

U wilt zich graag meer verdiepen in de Bijbel en de
geloofsleer? Dat kan. De CGO start D.V. in september met
een A- en B-cursus voor geïnteresseerde gemeentele-
den. Ook jongeren zijn welkom!

Welke vakken? Bijbelkunde, Dogmatiek, Ethiek,
Kerkgeschiedenis, Kerkelijke oriëntatie,
Bijbelse oudheidkunde, Sekten en
stromingen en Apologetiek

Inhoud vakken: Informatie op website: www@cgo.nu
of in informatieboekje.

Waar? Op zaterdagochtend
(1 x per 14 dagen) in Goes,
Dordrecht, Amersfoort en Rijssen.
Op donderdagavond in Gouda.

Kosten? € 185,- (korting voor echt)paren
en studenten)

Roosters: De roosters voor de cursusplaatsen zijn
te vinden op de website www.cgo.nu

Opgave bij: A. W. Burghout, Zijpestraat 26,
4675 CV St. Philipsland.

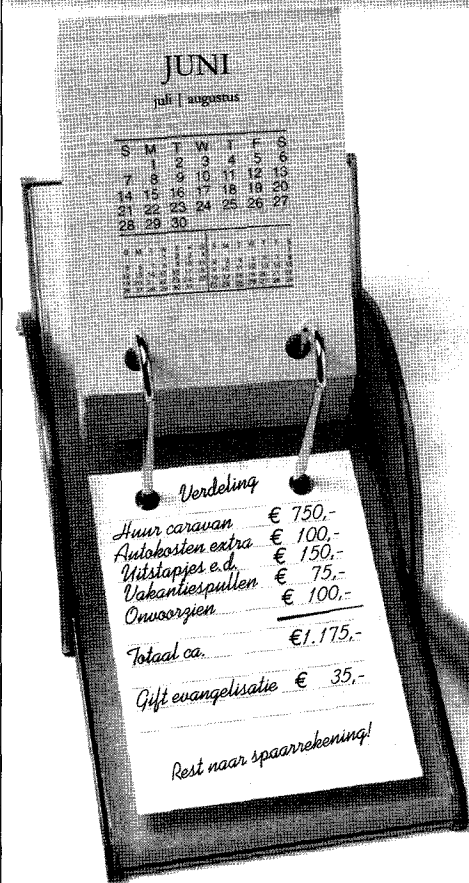
Tel. 0167 - 573118,
e-mail: voorlichting@cgo.nu

Informatie: J.H. Mauritz directeur,
e-mail: jh.mauritz@cgo.nu

CURSUSGODSDIENSTONDERWIJS

Hoe ziet uw vakantiebegroting eruit?

Evangelisatiewerk heeft eigenlijk nooit vakantie. De geestelijke nood in ons land neemt meer en meer toe. Confronterende atheïstische boodschappen langs snelwegen geven hier blijk van. Onze evangelisten op straat merken dat mensen en standpunten verharder. Om de enige Naam onder de hemel gegeven tot zaligheid te blijven uitdragen, vraagt gebed, liefde en geduld. Ook een christelijke handreiking. Het vele werk kan alleen gedaan worden als er voldoende financiële middelen voorhanden zijn. En daar wringt het. Laat uw vakantiegeld een extra gift toe? Bij voorbaat dank. En... alvast een goede vakantie!

JA, ik heb wel iets extra's over, namelijk:

Naam: dhr./mevr. _____ 10 euro
 Adres: _____ 15 euro
 PC: _____ Plaats: _____ 25 euro
 Bank-/Girorekening: _____ 50 euro
 _____ 100 euro
 _____ euro

Ik ga akkoord met de voorwaarde dat het aangekruiste bedrag eenmalig van mijn rekening wordt afgeschreven. Ik behoud het recht om het afgeschreven bedrag binnen 30 dagen terug te vorderen via de bank.

Handtekening: _____

Knip de advertentie uit en stuur in een gesloten envelop zonder postzegel naar: Deputaatschap Evangelisatie, Antw.nummer 2499, 3440 WB Woerden.

Direct overmaken kan ook op rekeningnr. 3624.26.457 o.v.v. vakantiegift 2009.

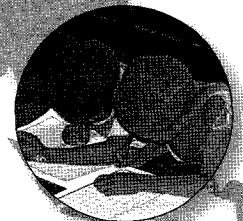
Handen van de kerk wereldwijd

Dominicaanse Republiek
Gezondheidszorg

Darfur
Noodhulp

Papua
Alfabetisering

Peru
Aandacht en liefde voor straatkinderen

Zuid-Afrika
Strijd tegen HIV / Aids

HANDEN VAN DE KERK
Bijzondere Noden

GIRO 307447 Woerden

Help mee!
• Steun ons werk met een gift
• Nodig ons uit voor een gemeenteavond of op vereniging

DEPUTAATSCHAP TOT HULPVERLENING IN BIJZONDERE NODEN VAN DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN
Houttuinlaan 7 • 3447 GM Woerden • T 0348 48 99 10 • E bijzonderenoden@cbgg.nl • I www.bijzonderenoden.nl